

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокє число до 8 р. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свята о год. 6-ій пополудні.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажи Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

„Діло“ про руску катедру.

На нашу статю з дня 14 (26) падолиста «До історії нової рускої катедри» спромогла ся редакция «Діла» в посліднім числі своєї газети на вязанку софістерії і вигадок. Довго надумували ся, але не даром: вийшла довженна статя, де перфідія сидить на перфідії і перфідією поганяє. Далекосяглі а «докладні» інформації вказують на те, що ся статя є витвором цілого гурточка людей, між котрими не дармували інтересовані в тій справі особистости.

Ті особистости намагають ся представити річ так, мов би нова катедра церковно-славянського язика і церковної літератури вже з гори була призначена для др. К. Студинського, ба навіть установлена тільки в его личнім інтересі. Як доказ того наводить «Діло» «тревожні вісти з Відня», які були наспіли на початку теперішньої сесії ради державної, що «між пп. Вахнянином, Барвінським а гр. Тунном ще не прийшло до згоди в деяких «особистих» справах; а тою особистою справою мало бути заснованє нової катедри. Не будемо переконувати того, хто не хоче знати правди. Не шиемо сего для «Діла», ані для его загорілих консолідаторів, але тим кругам, що не заморочені безголовою політикою того органу, мають ясний погляд і неупереджений осуд на наші народні справи, хочемо пригадати факти, що стоять в прямій противоріччю з такою низькою інсинуацією.

Перед початком теперішньої сесії відбув ся зїзд руских послів в Станиславові, а попередила его наша статя «До руских послів», в котрій вказано на незавидне положенє «вижиданя» наших народних за-

ступників. Вказано було там на найбільше пекучі потреби і домаганя руского народу, та про згадану катедру не було згадки. Так само, о скілько ми знаємо, не підношено єї на самім зїзді в Станиславові і взагалі не трактовано, як якої принципальної справи.

Треба ще зазначити, що ціле виступленє руских послів з загрозою ухилення ся від правди, підприняли они не осібняком, на власну руку, але в тіснім порозуміню з членами славянсько-християнського союзу, заступниками полуднево-славянських народів, для котрих чейже справа рускої катедри у Львові не була міродайною. Колиж тепер «Діло» говорить про особисті справи, то можемо хиба повторити те «Слово правди», яке замістили ми в ч. 219 у відповідь на подібні клевети.

В тій справі сказано в згаданій статі: «Підносимо головні моменти з авдиєнції делегатів у гр. Туна, щоби спростувати ті вісти, які появились на днях в ріжних дневниках в тім напрямі. І так подали, приміром, віденські дневники, а за ними і галицькі, вість, мов то гр. Тун обіцяв руским послам дещо на доли шкільництва, але відкинув їх постуляти що-до справ «церковних і особистих». Вість та є чистою видумкою, взята просто з воздуха. Рускі послы не мали і не мають на увазі якісь «особисті» справи, а виключно добро загалу, розвій руского народу, розширенє его прав національних та політичних і придбанє рускому народови потрібних до сего розвою інституцій. Істория т. зв. «нової ери» не виказала доси, щоби рускі послы мали на оці свої «личні інтереси». Тож всякі підозріваня їх о личні амбіції були і остануть ся безосновні, полипають ся пустою балаканкою дуже незрілих а ще в більшій мірі несовістних руских політиків.

Рівнож і «церковні» справи не були предметом постулятів руских послів. «Церковні» постуляти могли би вийти з иньших, компетентніших кругів. А що так діла зложили ся а не инакше, покаже недалека будучність.

Які постуляти поставили рускі послы державної ради до правительства? — се поки-що, остане ся тайною. Рускі послы не ловлять риби поперед неводу, не хвалили ся множеством постулятів, але за те дбають з більшою інтензивністю о виконанє сего, о що упімнули ся і що узнали конечним для скріпленя і розвою народу руского в Галичині і на Буковині. За ті постуляти постоять они за те з всею рішучістю. Про се знає гр. Тун, про се знає і правия, котра доси до постулятів «Союза» відносилась з всею льояльністю.

З постулятів руских послів доси осуцнений тільки один, се є, заснованє рускої гімназії в Тернополи. Сего за мало «Ділу» — і нам сего за мало. Але лекше «Ділу» сипати як з рукава голословні домаганя, чого би то нам всего потрібно було: Нехай би рускі послы подбали, щоби заміщено катедру по пок. Олександрі Огоновським руским кандидатом, щоби наші учені професори, як др. Борискевич, др. Горбачевский, др. Пулюй найшли місце в краю; нехай би подбали, щоби міністерство не видавало на жаданє краєвої ради шкільної так понижаючого руску мову і кривдячого руский нарід розпорядженя, як се, котрим зреформовано науку рускої мови в середних школах польських, а тепер мають так само зреформувати навіть і в руских гімназіях; нехай би постарали ся, щоби шкільні книжки не то польські а навіть і рускі були вільні від польского шовінізму, щоби раз вже перестали мучити руских дітий по сільських чисто руских

6

Пригоди в ніч під новий рік.

Новеля Генрика Чокого, перевід С. Єзерского.

(Дальше.)

Пилип пішов за муриєм до бічної кімнати освітленої якимсь понурим блеском кількох свічок. Муриє кинув ся тут, мовби его завіяло на софу і зітхнув на голос. Пилип найшов тут по при добірних винах деяку перекуску і сам запросив ся.

— Не пиймаю, як може Ваша королівська Високість при сій клятій історії бути так спокійна! — рек муриє. Коли би хоч сей гультай, Неаполітанець Саламоні був тутечки, що грав ролю заклинача духів. Сей урвитель хитрий як біс. Він зміг би нас може якою там хитрою штукою уратувати. Тепер по нїм і місце застигло!

— Тим лутше! — отвітив Пилип і налив знова склянку, зложив на нього цілу вину. Він дав драга.

— Як маю на нього зложити? Князь знає, що ви, я, маршалкова і пекарівна входили в сю кабалу, щоб з його забобонности зхиснувати. Він знає, що ви підкупили Саламонього, щоби заклінав духів; що я підмовив пекарівну, в якій він залюбив ся, що дістав ся у лайку, що я був духом, котрий го повалив на землю і йому вичесав шкіру, коли би я був тільки не задалеко

посунув мого жарту. Але я хотів з него любов до моєї любки витріпати. Се клята сваволя! Я зажию отрую.

— Вихиліть радше скляночку вина, воно добре! — рек Пилип і взяв з великим апетитом свіжий кусень торта. Взагалі мушу вам, любий полковнику, отверто сказати, що ви на полковника надто боязливі та хочете ся радля блазеньської історії сейчас стріляти, топити, тріяти та віпати. Одного було-б тут вже за богато. По друге мушу вам сказати, що я з вашого поплутаного базіканя і за годину не буду мудрий.

— Королівська Високість ласкаво дарують, я сам не знаю, де тепер моя голова. Пазь князя, він мені старий друзяка, повірив мені се в отсю хвилю, що маршалкова, томлена чортом, ось що-їно пристушила до князя і сказала йому: сю кумедию в домі пекаря виплатав вам принц Улян, котрий вам своєї сестри не сприяв. Чарівницею, котру ви бачили, була я, і мене вислала принцизна, щобим була свідком вашої забобонности. Принц Улян має спис ваших довгів, котрий ви кинули у яму, з котрої мали скарб добути, рівнож ваш запис для пекарівни, котру ви по звиччаню з принцизною мали взяти за любовницю і винести у шляхотство. А сей дух, що вас обложив киями, був полковник Студ, помагач принца. Для того йшло ваше звичанє черепашою ходю. Не робіть собі довше

надії; ви ждете надаром. Так сказала маршалкова князеві і зникла.

Пилип покрутив головою і проворчав: Се мені гарні історії! Таких нест соромить ся найпростійша чернь. Що за кляті вибрики і нема їм кінця!

— Ні — закликав полковник, — більше по дідьчому і простаки не можна було зділати, як зробила маршалкова. Се женьщина певно родом з пекла. Все милостивий пане, ратуйте мене.

— Деж є князь? спитав Пилип.

— Пазь мовив, він схопив ся і покликав: Іду до короля! — Виставте собі, принце, коли він піде до короля і нашу історію в свій спосіб змалює.

— Чиж є король тут? — спитав Пилип.

— Вжеж то! Він грає в прибічній кімнаті з архієпископом і міністром поліції Г'омб'е.

Пилип перейшов широкими кроками через кабінет. Тут була добра рада на порі.

— Королівська Високість, — промовив муриє, — ратуйте мене. Ходить тут о вашу власну честь. Вам прийде се легко. Впрочім я рішив ся на все а при першім злім вітрі дмухну за границю. Я спакую ся. Завтра вижидаю ваші останні прикази, що маю дальше робити. По сих словах муриє зник.

(Далі буде).

школах польською мовою; нехай би постаралися вперед о багатобогато інших далеко пильніших річий, хоч би може і не так гарних, як лектори рускої мови і катедра церковної літератури — як все те перевести в діло руским послам. А супротив «кпін» «Діла» про «інтензивну» політику, «могучих речників» і «впливи в правительстві» мусимо хиба тим задоволитись, що здорова частина нашого загалу бачить щирі і непохитні змагання наших послів для добра і розвою нашого народу і вірить в їх випробовану сумлінність в політичних справах.

Ті «кпінні» «Діла» ідуть на переріз з логікою і правдою ще з иньшої сторони. Закидає нам на кождім кроці брехню і лукавство, а тимчасом те праведне-святиє «Діло» само промахує ся разячо в своїй правдомовности. «Ходило тоді — каже — о «особисту» справу нової катедри. «Реалісти» грозили навіть опозицією. Вкінці гр. Тун не видів иньшої ради, як поступитись і постановив утворити нову катедру. До львівського університету прийшло небавом запитанє з міністерства просвіти, чи потрібна катедра церковно-славянського язика і церковної літератури, що мала би служити до успішнішого образования гр. кат. богословів.

Тимчасом міністер просвіти звернув був ся ще 20. цвітня до львівського намістника о опінію, а намістництво відослало акти до львівських виділів так богословського, як і філософського. Виділ богословський відбув засіданє в першій половині липня с. р. і заявив ся за потребою такої катедри одноголосно, з тим однак застереженєм, що поміж священниками відповідно образованої сили до занятя сеї катедри нема, задля чого виділ радить, щоби тота катедру основано на виділі філософичнім.

Отже ціла справа з новою, рускою катедрою є далеко давнішої дати, як виступленє руских послів «з погрозою опозиції» і їх переговори з президентом міністрів гр. Туном, що до заспокоєня постулятив руского народа. А однак «Діло» не вагало ся оба ті факти звести до купи у відношенє причини до висліду.

Як бачимо з повисшого, теологічний виділ сам висказав ся: «з огляду, що між священниками нема відповідно образованої сили до занятя тої катедри, щоби нову катедру засновано на філософичнім виділі». Але «Діло» приписує се тому, що пос. Вахнянин не старав ся у гр. Туна о теологічну катедру з того взгляду, щоби «єго зять не потребував голити вусів і натягати реверенду! Впрочім «Діло» не відказує др. Студинському кваліфікацій занятя такої катедри. Др. Студинський — каже — є нам також добрий» і ми раді би, щоби тих докторів було у нас як найбільше. Тільки у него є одна хиба: він є зятем посла. Нехай би він без помочи того посла заняв як найвише становище, — ми були би тому дуже раді. Але з другої сторони мусіли би зганити, коли би він лише завдяки заходам тестя-посла став простим собі учителем гімназіальним; бо знаємо, що такий «здобуток» пана посла відобе ся на нашій шкірі. Чи ясно сказано?...

Так ясно, аж нічо не видко! Чи може посол помагав зятеви в єго наукових працях, в єго студиях? Чи може др. Студинський не був одним з визначніших знатоків руского язика і літератури, нім ще став зятем посла? Яка-ж се така провинна, що він случайно є зятем посла?! А коли-б по установленю нової катедри для церковно-славянського язика посол звернув в компетентних сферах увагу на свого зятя, котрому навіть противники не відказують всяких кваліфікацій на таке становиско, то чи було би в тім щось такого дивоглядного, що так тривожить опозиційний орган? Таж прецінь і др. Колесса завдячує своє теперішнє становиско не лише виключно своїй науковій діяльності; були і

такі, що і за ним вставляли ся, хоть не були єго тестями, ані не робили собі надій зістати ними.

Ціла тота балаканка «Діла» є такою плиткою і недобросовітною, те відсуджуванє людий від чести і доброї волі таке низьке і простацьке, а вивисчуванє себе самого на котурни патентованих патріотів таке наївно-зарозуміле, що не варто тратити слів на таку писанину. Не відбираємо єму зовсім тої сумної слави, бо се хиба одинокий «здобуток» політики «Діла» і єго адгерентів!

Ювілей відродін українсько-рускої літератури в Чернівцях.

Велике народне святиє, що відбуло ся в суботу дня 3-го грудня в Чернівцях описує «Буковина» ось як:

Може й не виділа ще навіть буковинська Русь такого народного свята як що й-но минавший ювілей! Такого з'їзду інтелігенції, так численно зібраного мужицтва, такого огню, запалу, одушевленя буковинська Русь ще не виділа. То був день, котрим буковинські Русини дали доказ, що вони тут живуть, розвивають ся, що національна ідея згуртовала їх в одну сімю і що дальший розвиток буковинської Русини вже запевнений...

Рано о 11-ій годині розпочало ся народне святиє урочистим ранком в салі музичного товариства, що битком була набита інтелігенцією, молодіжню і мужиками. На льожах було много жіноцтва, а крім того був там пан президент краєвий бар. Бургінзон, бар. Мустаца, владики радовоцький Репта і генерал-майори Мат і Ребергер, радник правительственный Помпе, директор правосл. рел. фонду Ульман, представителі иньших властей цивільних і війскових.

Естрада була гарно убрана цвітами, між котрими пишав ся гарний портрет Котляревського, кисти нашого артиста п. Івана Труша.

Програма розпочала ся відєспіванєм пісні «Во-м красна Буковина» композиції Млаки-Воробкевича. Хор зложений з місцевих і замісцевих Русинів під диригентурою д-ра Стоцького відєспівав сю пісню справді з прецизиею.

Потім повитав проф. Пігуляк зібраних гостей, а передовсім представителів властей і інституцій, згадав про ювілей цїсаря і виїс з тої нагоди тричи «Най жие!», котрий то оклик зібрані з одушевленєм повторили, а хор відєспівав «Гими народний».

Дальше поясняв др. Стоцький в довгій промові значіне і вагу Котляревського і Енеїди для нас Русинів-Українців. Відчит сеї оброблений дуже совістно і старанно, кидаючий ясне світло на Енеїду і розсвічуючий єї вагу для нас в найдрібніших подробицях, подамо в цілости в «Буковині».

По відчиті, котрий приняла публика одушевленими оплесками, відєспівав хор наш національний гимн: «Ще не вмерла Україна!» і на тім ранок закінчив ся.

* * *

Представленє в театрі випало, можна сказати, знаменито. Білети розкуплено вже перед тим так, що в касі театральній білетів не продавано і дуже много гостей мусіло відійти без карт, бо театр наш черновецький за малий, щоб помістити тих всіх, що бажали взяти участь в тім представленю і тим самим віддати честь Котляревському і причинити ся до звеличання ювілею відродін нашої літератури... В театрі бачили ми паню Президентову краєву з дочками, Впр. Владіку радовоцького Репту, конзуля російського п. Панчулідзева з женою, родину генерала Мата, бурмістра барона Кохановського і иньших представителів властей...

Перед представленєм грала музика військова 41-го полку твори музичні, написані на тлі народних наших пісень і танців, котрими публика просто одушевляла ся.

Піднесла ся занавіс... Там в далі клуби диму, огонь, пожежа, — се горить Троя-Україна, а єї сини під проводом Енея відходять вже в чужину шукати иньшої матери, бо нема в них

сили полишити ся на згарищах і нову хату збудувати.

Старий козарлюга, представитель колипньої «слави української» не годен сего стерпіти. Він накликає до повороту, але годі. Підлість і нікчемність обєла Україну, козак з болю кладе ся в могилу.

Довгим сном спить козак-невмирака. Здорово, по козацьки сотню літ проспав він і вертає знов з могили відмолоднівший. І що за диво! Де були колись згарища, руїна, там нині цвітучі села, наша мова і пісня лунає всюди, хрести на старих могилах уквітчані руками українських дівчат. Україна ще живе! Се-ж зібрали ся Енеєві потомки святкувати народне святиє. В кожного оку искри огня блищать, старий козак-невмирака видить в тих искрах заповідь ліпшої будучности і кидає огненну програму праці для того нового покоління:

Довго нас недоля жерла,
Доси ще наруга жре, —
А ми крикнім: Ще не вмерла,
Що не вмерла і не вмере.

Отсе і гадки заключені в «Великих Роківинах», в сїм з великою силою написанім прольогу Івана Франка, що виголошений з глибоким відчутєм і артизмом п. *Лопатинським* промовив до кожного серця і душі... Ми виділи, що під впливом того прольогу деяким учасникам сльози канули з очей... Послідні слова: «Ще не вмерла» відбили ся грімким відгомном в грудях учасників і в театрі залунав гимн: «Ще не вмерла Україна!» Се цілий театр сьмівав стоячи сю пісню, даючи тим вираз тому, що криє ся в рускій груді, які ідеали єї одушевляють. Між прольогом а самою виставою «Наталки Полтавки» відограла музика Лисенкову увертуру, а далі піднесла ся куртина, і чудова наша пісня: «Віють вітри, віють буйні!» понесла ся мелодійними тонами по салі. Се пані *Лопатинська* сьпівала Наталку. Талант єї сьпівачкий, як видно, ще більше виробив ся, а голос так чистий, звучний і мелодійний, що церворядні оперові сьпівачки могли би єї позаздрити. Відограно взагалі Наталку дуже добре так, що вражіне було велике не лиш на свою, але і чужу публику. Дружина руского театру: п. Гембіцький, Ольшанський, Осиповичева, Рубчак і Юрчак старали ся удержати на тій висоті, на яку в своїй роли станула пані *Лопатинська* і се їм вповні удало ся. Петро (п. Юрчак) був трошки слабший, але він, о скільки знаємо, грав сю ролю по раз перший, тож як на перший раз роля єго випала дуже сьвітло. До належитого відограня «Наталки» причинала ся також не в малій мірі капеля військова під батугою п. Костелецького.

Образ з живих осіб попередила деклямація Шевченкового: «На вічну память Котляревському» послом Пігуляком. При словах «Будеш батьку панувати...» піднесла ся занавіс і очам публики представив ся чудовий образ, котрого вражіне побільшали ще сьвітляні ефекти. Се Муза з зірницею вінчала золотим вінцем Котляревського, держучого в руді «Енеїду». Довкола них зібрала ся Русь, всі єї стани: інтелігенція і мужицтво. В образі брали участь і діти, а крім того вражали і костюми селян знад Прута і гуцульські з гір. Вражіне образу величавє, так що кілька разів треба було єго відслонювати публиці. Укладав образ проф. Павловський, за що і належить ся єму щира подяка. На тім закінчило ся пополуднєве представленє.

* * *

Вечером коло 8-ої г. зачала численно громадити ся публика в салі Музичного товариства. На естраді виднів образ Котляревського, здалі за цвітами було місце для знов музики. Саля була вкрита довгими столами. Ся п. слідна часть свята зачала ся від промови д-ра Стоцького, що згадав про се, що лиш в Австрії можемо наші народні свята так зовсім свобідно обходити і вніс на честь Цїсаря тричи оклик: «Най жие!» Далі повитав др. Стоцький гостей з Галичини, що приїхали з Коломиї, Снятина і Станиславова, Сербів і Чехів, д-ра Ротта і о. кановіка Шміда, а потім переплітали ся промови з продукціями музикальними капелі військової. Замітні були промови інсп. Поповича,

о. Єремійчука, п. Івашка, які представителі молодежи, Серба Поповича, Чеха Парвліржа, г. Грищука, п. Власюка, які представителі міщанства, селян Копачука з Вовчинців і Князького з Карапчава н. Ч., проф. Коцюби які представителі Галичан і проф. Кобилянського. П. Мартович зі Снятина в своїй промові згадав за рівночасний ювілей д-ра Івана Франка і підніс заслуги ювілята. В імені жіноцтва промовляла п. Наталка Петровська з Вашківців н. Ч.

Далі прочитав др. Стоцький наспівші на ювілей привітні телеграми. Ось і вони:

Львів. Братній привіт при святкуванню так великого національного свята. *Наукове товариство імені Шевченка.*

Станиславів. Честь тямучим буковинським братям святкуючим пам'ять відродження руського слова. Наколи серед так нещасних обставин Русь-Мати зі сну вікового пробудилась, то вона вже не вмере, не загине. *Крилошанин др. Гробельський.*

Львів. Львівська «Академічна Громада» засилаючи буковинським Українцям з великим святвом сердечний привіт, кличе: «Ще не вмерла Україна!»

Львів. Авторони «Наталки» честь віддають *учениці жіночої учительської семінарії.*

Львів. Слава і честь черновецьким Русинам святкуючим 100-літні роковини відродження українсько-руської літератури. *Товариство будови русько-народного театру імені Івана Котляревського.*

Станиславів. На святі пам'яті батька нашої літератури ми духом з вами. *Станиславівські українсько-руські гімназисти.*

З Надвірної телеграфує молодий українсько-руський письменник: Привіт громаді святкуючій народне свята. *Черемшина.*

Львів. Святкуючим пам'ять Котляревського сердечний привіт. *Товариство „Руський Сокол“.*

До малих своїх братчиків і сестер телеграфує дитина зі Львова: Братчикам і сестричкам на зеленій Буковині в день народного свята бажає всього найкращого — *Никольцо Козовський.*

* * *

Весела забава вже йшла до кінця. Др. Стоцький згадав в промові ще і подикував паньству Лопатинським і дружині театральній за участь в святі, бо в дуже великій мірі успіх свята зависів від них, а передовсім пані Лопатинська надала просто своїм співом той чаруючий характер виставі «Наталки».

Далі промовив п. Манастирський і запросив до складки на будову «Народного Дому»; промова мала успіх, — бо зібрано звиж 100 зр.

Поволи зачало вже коло столів рідніти і о годнів 1-ій по півночі скінчила ся та третя і послідна часть сего нашого свята.

Вісти політичні.

Торжественне відкрите німецької ради державної відбуло ся оноді в білій сали цїсарської палати в Берліні. Цїсар Вільгельм виголосив престольну бесїду, в котрій знаходили ся отї характеристичні слова: Відносини Німеччини з иньшими державами — казав цїсар — суть незмінно добрі. Найвистішою цїллю моєї політики є удержанє мира. Дятого з великою радістю прийняв я ініціативу, підняту моїм приятелем, царем Росії в цїлі роззброєня. Моє правительство приймає дятого прихильно предложєня конференції мирової і буде їх підпирати. З великим горем мушу згадати о злочині, котрий мому вірному союзникови цїсареві і королеви Франц Йосифу забрав его супругу. Злочин сей, що потряс цілою Німеччиною, спонукав італійського короля до скликаня конференції против анархістів. Готовість, з якою держави прийняли то предложєне, робить надїю, що конференція осягне намірний успіх.

На Филиппинах повстають нові клопоти дя Сполучених Держав північної Америки. Вість про підписанє мирового договору з Іспанією занепокоїла тамошних тубільців що-до їх дальшої судьби. Повстанці мали остаточню ріштити ся не признати власти Америки і постановили в обороні своєї независимости вести з

Американцями борбу на житє і смерть. Коли би повстане вибухло на ново з цілою силою, Америка мусїла би вислати на острови до 100.000 війська. Положенє комплікєє ще та обставина, що в неволі у повстанців знаходить ся до 10.000 іспанських вояків і повстанці не хотять їх випустити, але старають ся втягнути їх в свої ряди. Они держать в полоні також 40 іспанських черців та святиєників, а за випущєне їх жадають від іспанського або американського правительства викупу в сумі 7 мільонів пезетів. Инакше грозять вимордованєм полонеників. Нинї доносять, що вашингтонський кабінет поручив генералови Отїс в Манїлі, щоби від Агвінальда, начальника филиппинських повстанців, зажадав виданя всіх іспанських полонеників.

Новинки.

— **Пам'ятник цїсареві Елисаветі** власним коштом виставила громада Черниця, в повіті жидачівським. Посвяченє пам'ятника відбуло ся дня 24. надоліста по поминальнім богослужєню, відправлєним о. Яковом Вергановским, парохом в Київці, при участі дуже численної людности громад Черниця і Пасїчна, урядників повітового суду в Миколаєві і шкільної дїтвори з Черниці. Посвяченє доконав о. декан Константин Строчкий, парох з Рудник, в сослужєню о. Вергановського і о. Василя Кузьмича, пароха Пасїчної. По богослужєню урядила читальня «Просвіти» в Черниці в своїй комнаті скромний пир, при котрім о. Кузьмич звїс перший тост в честь цїсаря, а зібрані і дїтвори відспївали «Многая літа!». Посвячений пам'ятник поставила Черниця з добровільних складок, до котрих першим датком причинила ся читальня «Просвіти». Зібрані гроші вручено о. Кузьмичови, котрий доложив певну квоту з церковної скарбони і замовив пам'ятник. Має він вид обелїска з тесаного каменя, взнесеного на чотиростоповай підставі, а на обелїску видїє напись: «Громада Черниці на пам'ятку смерті б. п. Цїсареві Елисаветі дня 10. вересня 1898». — За приміром Черниці пішла громада Рудник, де небагом стане подібний пам'ятник.

— **Іменованє нового владики на Буковині.** Сензацийну новину — пише Буковина — принесли в суботу телеграми, а іменно то, що генеральний вікарій Рєнта, став титулярним єпископом радовецьким. В Радівцях було також колись єпископство, але коли Австрія прилучила до себе Буковину, то сотворила одну лиш митрополію черновецьку, а тепер повертає знов до старої традиції і іменує знов хоть титулярного єпископа радовецького. Се іменованє лиш радувати нас може, бо се додає лиш блиску нашій прадїдівській православної церкви на Буковині; церков православна стає сильніша і міцніша і покриває ся супротив иньших віроісповідань більшою повагою і величавостию. Але крім сеї радости, що впливає з чисто релїгійного почутя, ще й що иньшого приходить нам на гадку. Сей крок правительства заставляє нас призадумати ся над можливими дальшими наслідками. Від довшого часу, коли дотеперїшня консисторія зачала нехтувати права руського народу, а декотрі єї ромунізаторекі члени стали уживати релїгії до цїлий національних, то Русини домагали ся роздїлу консисторії. І ми видимо, що се наше жаданє оправданє історично, се не нове жаданє, але жаданє приверненя давнього стану, — чи отже правительство повинно тому опирати ся? Если отже правительство тим іменованєм хоче поставити перший крок на дорозі до лїпшого, то ми Русини можемо тішити ся лиш тим і мати надїю, що будемо мати церков свободну від впливів ромунізаторських, а се певно скріпить лиш і зміцнить нашу святую православну церков.

— **Ювілей відродженя руської літератури в Дрогобичі** будуть обходити тамошні Русини дня 21. грудня с. р. Програма буде оголошена пізнійше.

— **Др. Йосиф Дакура,** Русин, родом з Яворова, яко лікар при однім відєнським шпитали одержав на предложєне галицького Видїлу краєвого цїсарського стипєндия 1000 зр. і удає ся з кінцем сего місяця до Парижа, де буде образувати ся в бактеріологїчнім інституті Пастера. Минувшого року відбував він такі студії в Берліні.

— **Перестають пити пиво** Львовяни, як показує ся з отєих цифр. Дохід з пива, випродукованого у Львові в десяти місяцях сего року, виносив 250.000 зр., коли тимчасом в тім самім періоді часу року 1897 виносив 400.000 зр. Зате підніс ся дохід з пива, спроваджуваного до Львова, о звиж 50.000 зр. більше як в 1897 р., так що загальний убуток в консумції виноєить до 100.000 зр. Утрата так значного доходу з конзумційного податку відбила ся діймаючо на бюджеті міста Львова. — Так само і у Відні зменьшив ся дохід з пива, бо в сїм році, мимо ювілейної вистави, упала консумція о 400.000 зр. в порівнаню в 1897 р.

— **Сила душевних зворушень.** Всі знаємо, що кожде сильніше зворушенє ділає шкідливо на організм. Инакше бють живчики у чоловіка в цілковитім спокою, а инакше підчас перестрахи, гніву або великого смутку. Психічне зворушенє ділає особливо на кровні судини, в наслідок чого червонїє шкіра, а передовсім на лиці. Подібні прояви підчас гніву бачимо й у звїряти, як у малп і индиків. Тоді з почервоїлого лица кров дістає ся обильнійше до очей і надає їм вогкості і характеристичного огнистого блиску. Підчас приспїшеного битя серця тисненє крові на дрібні судини є так сильне, що они часом можуть навіть пукнути, а тоді кров дістає ся на верх і спричиняє у чоловіка смерть. Чим довше триває зворушенє, тим більше чоловік терпить на здоровлю. Страх відбиваєсь найтяжше на людським організмі. Під его впливом найчорнійше волосє часом сивіє. В перестрахи виступає звичайно зимний піт на тілі, забарвлений брунатно, жовтаво, зеленаво, голубо або навіть чорно. У одного моряка, наляканого бурею, як се обсервував учений Павліні, виступав піт кровавий, який може лучити ся також в наслідок надмірного фізичного утомленя. В послїдних часах замїчено, що навіть типові шкірні недуги слїдують по сильнім зворушеню. При розбитю фрегати «Еліза» один моряк, як се твердить уратований лікар, дістав висипку на цїлім тілі. Психічне зворушенє т. зв. дермографізм є то стан, в котрім шкіра має то свїєство, що на ній можна виконувати пальцем розличні рисунки. Ті рисунки лишають ся на шкірі часом навіть довше як годину. Француский фізіолог, Павло Рїше, подав ось який примір діланя вражїнь на шкіру: Одна мати переразилась страшно тим, що єї дитину мало не убив спадаючий конин і дістала сейчас висипку в тім місці на своїй шії, на котре у дитини мав упасти камінь. Фізіологія ще не одну прояву в людським організмі під впливом сильного зворушеня не вмїє пояснити.

— **Вартість Лондону.** Одна англїйска часопись пишє, що як би коли треба було продати місто Лондон, то не вистарчили би гроші цїлого свїта. Вартість важїйших будинків Лондону представляє ся ось як: «Mansion House», мешканє лорда-майора, коштує околє 20 мільонів франків. Лондонська біржа враз з площею, на котрій стоїть, вартує 48 мільонів фр. Великанський будинок англїйського банку оцінюють на 200 мільонів франків; в его касах находить ся 500 мільонів фр. Великий дїм головної заряду почти має вартість 50 мільонів фр. Монументальна палата справедливости коштувала 75 мільонів франків. Катедра св. Павла, опатство вестмінстерске і «Houses of Parliament» вартостию перевищають мільярд. Відтак в Лондоні находять ся славні музеї, котрі коштували казочні суми. Кришталевий дворець вартує 37 мільонів фр., а Hyde-Park коштує найменше 200 мільонів фр. Декотрі улиці з блестячим від золота паладами перевищають своєю вартостию мільярди. Гранїтові береги Тамізи коштували 650 мільонів фр.; на будову електричних трамвайв видано 300 мільонів фр.; каналїзация коштувала 100 мільонів фр. Після середної оцінки 770.000 лондонських домів, що належать до приватних осіб, представляють вартість 25.000.000.000 фр. Коли додати до того маєтки лондонських магнатів і мільонерів, то наберемо деякого виображїня о великій вартости скарбів, які криє в собі найбільше місто на свїті.

Телеграми.

Будапєшт, 8. грудня. Ходить чутка, що кабінет Банфіого подав ся до дїмісії. Потвердженя сеї вістки нема ще поки що.

Бруксєля, 8. грудня. Independance Belge, обговорюючи престольну бесїду цїсаря Вільгельма звертає увагу на обставину, що в ній не згаданє нічим про тридержавний союз. З того виводить згадана газета, що майже певною річю є розв'язанє тридержавного союзу по впливі теперішнього речинця трактату.

Мадрид, 8. грудня. Тутешні газети висказують надїю, що Филиппини стануть колодою дя Сполучених Держав і зруйнують їх так, як зруйнували Іспанію.

Новий Йорк, 8. грудня. З Вашингтону доносять, що американський уряд поручив генералови Отїсови в Манїлі, щоби безпроволочно завізав Агвінальда, начальника филиппинських повстанців, видати Американцям всіх іспанських полонеників. В разі відмови генерал Отїс має ужити як найенергїчнійших средств.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Table with 4 columns: Direction (до Львова / зі Львова), Time (години), Station names (Іцкан, Янова, Тернополь, Кракова, Підволочиск, Бродів, Сокала, Белзця, Ясся, Хирова, Борислава, Мункача, Пешту, Калуща, Стрия, Козови), and Day (Річ / Ніч).

ЗМІТКА: Ця нічча числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різниця ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 26 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. зал. держ. (Львів, ул. Третого мая, 15) уділяє пасажирам в справах залізничних, продає білети всякого роду і розклади їзди.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з ховеньства по як найприсутнійших цінах.

Рівнож приймає репарації кальшів. — З провінції вистане старий оказ на міру. 136 85—140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завжди бажає позбутися слабости легких, або горла, хотийби найупірнійшої, або астми, навіть дуже заввишеної і на позір невилічимої, сей негайно гербату для хронічно хорих на легки і горло А. Wolffsky-ого. Тисячні подяки дають гарантію великої удоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описане ужита) задармо. Правда лише у

A. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.

ТОВАРИСТВО для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвале ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругов, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, каплиць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: піднести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публіки духовної і світської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягненя сеї ціли численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанєм

Дирекция.

Товариство не послуґує ся агентами.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величиви 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориґінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше уваґляднюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківський, Львів, уліця Зиблікевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 76—?

Галицький Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміґраційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картові 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На почтову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Зиблікевича ч. 18, Львів. У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

1000 туюток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туюток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туюток разом упаковане і відсилка франко.

РОБИТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., І. п.

приймає ласкаві замовлення і виконує їх густо-206 вно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах Замісцеві панночки приймає на помешканє